

běžná kola jenom kazí dobrou zábavu
vyzkoušejte něco lepšího = HARO

MTB •
freestyle

Prodej: kvalitní cykloobchody po celé ČR a KATMAR. Bubenské nábřeží 8/105. 170 00 Praha 1 (100 m od metra C=Vltavská směrem k Holešovičské tržnici). WWW.KATMAR.CZ

NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ ČESKÝ OUTDOOROVÝ ČASOPIS – ROZDÁVÁN ZDARMA VE 442 OUTDOOROVÝCH CENTRECH

3 2004 Ročník VIII. DOBRODRUH

ZDARMA

MĚSÍČNÍK PRO AKTIVITY V PŘÍRODĚ

NEPÁL: RAFTING PRO KAŽDÉHO

Stejně tak, jako je Nepál vyhlášený mezi horolezci, je oblíbený i mezi vodáky celého světa. A stejně tak, jako se může téměř kdokoli vydat na trek do Nepálu a obdivovat krásu himálajských vrcholů, aniž by byl zkušeným horolezcem, může téměř každý vyrazit na raftový trip po nepálských řekách a zažít to, co dříve bývalo vyhrazeno pouze hrstce vodáků – dobrodruhů.

PROČ NEPÁL?

Nepál je vodácký ráj. Kde jinde můžete vyrazit na vícedenní sjezd řeky daleko od civilizace, obklopeni divočinou se zasněženými vrcholy velehor na obzoru, plavit se úchvatnými kaňony po čisté, teplé vodě, večer tábořit na písčinych plážích, vychutnávat si třicetistupňové teploty a při setkáních s místními obyvateli být konfrontováni s kulturou, která se tolik liší od všeho, čemu jsme zvyklí z domova? Kde jinde můžete během jednoho týdne obdivovat krásy nejvyšších velehor světa, pokochat se pohledem na rododendronový prales, pozorovat tlupy opic hodující v korunách stromů a vodní bůvolky osvěžující se v řece a plavbu ukončit v subtropickém pralesu, kde žijí divocí sloni, nosorožci a občas je k vidění i vzácný bengálský tygr?

Ale není to jenom příroda a její krásy, které vás uchvátí. V Nepálu se přehodíte do jiného času. Navštívíte vesnice, kde lidé žijí podobně jako naši předkové před stovkami let, v krajíně poseté středověkými chrámy a ručně obdělávanými poličky budete mít pocit, jako kdybyste cestovali do minulosti. Čas zde plyne pomaleji a život se žije pomaleji. Nepálci nikam nespěchají, vědí, že

jim nic neutoče, a přestože z materiálního hlediska patří mezi nejchudší obyvatele této planety, při svém každodenním boji o přežití prožívají často mnohem bohatší a skutečnější život než mnozí z nás v „civilizované“ Evropě.

PROČ RAFTING?

Proto, abyste ocenili krásu raftování po nepálských řekách, rozhodně nemuse patřit mezi vyznavače adrenalinových sportů, spíše naopak. V Nepálu je sice mnoho divokých řek, kde si nadšenci mohou vyzkoušet odolnost své nervové soustavy a prověřit své vodácké umění v boji s vodními živly té nejvyšší obtížnosti, ale raftování na většině dalších řek je o něčem jiném. Je to o tom, že řeky vás odvedou od rušných trekových stezek a přeplněných měst

Pláž u Sun Kosi

Na Tamuru

do těch oblastí Nepálu, kam zatím ještě nikdo silnicí nepostavil. Tam, kde Nepál ještě vypadá tak, jak by ho všichni ti, jež sem přijíždějí z celého světa, rádi viděli, a tam, kam se jinak než po řece (zatím) nedostanou. Rafting tak nabízí zajímavou alternativu k trekingu pro ty, kteří chtějí poznat zemi z jiné perspektivy, pro ty, kteří se chtějí podívat jinam,

než většina ostatních turistů. A také samozřejmě pro ty, co neradi chodí.

než většina ostatních turistů. A také samozřejmě pro ty, co neradi chodí.

JAK SE DOSTAT NA RAFTOVÝ TRIP V NEPÁLU?

Neste-li zkušenými vodáky a cestovateli, kteří si sami rádi organizují nezávislý trip, máte v podstatě dvě možnosti.

► Pokračování na str. 2 až 4

SAR TEAM POMÁHAL BAMU

Martin Červenka s německým ovčákem Emonem pátrají v sutinách po zavalených osobách

Na sklonku minulého roku byl svět otřesen následky zemětřesení, které zasáhlo jihovýchodní Írán. Ničivé živly srovnaly se zemí stotisícové město Bam. Stavby z nepálených cihel a klenuté stropy při zřícení přiliš šanci na přežití nedávaly. Kdo nebyl rozdrcen, udusil se. Počet obětí naháněl hrůzu. Odhady obětí se pohybovaly mezi čísly 30 až 50 tisíc.

Prvními zahraničními záchranáři, kteří v Bamu pomáhali, byli členové SAR TEAMU ministerstva vnitra České republiky. SAR TEAM bylo složen z devíti hasičů z Prahy, jednoho lékaře ministerstva vnitra, čtyř psůvodičů a čtyř příslušníků České policie, kteří zajistovali členům týmu ochranu.

Jednoho ze psůvodičů – čtyřicetiletého Martina Červenku (vedoucího oddělení strojní služby Hasičského záchranného sboru – územní odbor Brno), který v Bamu působil s devítiaťpětiletým německým ovčákem Emonem

Perk CS, jsme po návratu z íránské záchranné mise požádali o rozhovor.

Byli jste prvním zahraničním záchranným týmem. Jak k tomu došlo?

Jsem připraven. O íránském neštěstí jsem se paradoxně dozvěděl od novinářů, kteří mi volali. Zastihli mě 26. prosince na vánoční procházce se psy a já nic netušil. O pět minut později mi volali z generálního ředitelství hasičského záchranného sboru, abych se neprodleně připravil, poněvadž do Bamu se psím letím. Nachystán jsem byl za dvacet minut a domluvil jsem se, kteří další psůvodiči, atestování ministerstvem vnitra, do Íránu poletí. Bleskově jsme odjeli do Prahy, kde jsme se sešli s dalšími členy SAR TEAMU, nabalili nezbytný materiál a přesunuli se na staré letiště, kde byl již přistaven prezidentův speciál. 27. 12. 2003 jsme v 0.30 hodin odletěli do íránského Kermánu. Odtud jsme se přepravili autostopem přes kamenitou poušť do 190 kilometrů vzdáleného Bamu. Automobil s naším materiálem za námi dorazil kvůli dopravním kolonám s osmihodinovým zpožděním. V Bamu jsme neztráceli čas, od místních obyvatel jsme vypůjčili krumpáče a lopaty a začali neprodleně se záchrannými pracemi.

► Pokračování na str. 10

► Pokračování ze str. 1

Za prvé můžete vyrazit z tuzemskou cestovkou, která pro vás připraví vlastní výlet anebo alespoň dodá zkušeného průvodce a zprostředkuje trip u místní raftové společnosti. Pokud vy ani nikdo z vašich přátel, se kterými hodláte výlet absolvovat, nevládne alespoň tou nejzkušenější angličtinou, pak je pro vás tato varianta rozhodně nejvhodnější.

Druhou možností je domluvit se přímo s místními operátory. Ač se to nezdá, je to jenom o málo složitější než zorganizovat výlet na Sázu nebo Vitavu. Vyberete si řeku, domluvíte si termín, kdy chcete jet, zaplatíte zálohu a pak už akorát nesmíte zmeškat datum odjezdu. Pokud je vás dost na vytvoření vlastní posádky, můžete si domluvit vlastní trip dle vašich požadavků, je-li vás méně nebo chcete-li ušetřit, můžete se připojit k již organizovanému splutu. Tato druhá možnost vám navíc dává šanci setkat se s dalšími cestovateli a lze jí pouze doporučit.

Pokud je rafting pro vás pouze doplnkovým programem při návštěvě Nepálu, můžete se domluvit přímo na místě v pobočkách operátorů v Káthmándu nebo v Pokhara. Nabídka značně převyšuje poptávku, a tak, pokud nejste př-

liš omezeni časem, budete mít z čeho vybrat.

JAKOU ŘEKU?

V Nepálu se v současné době běžně raftuje na více než 10 řekách, délka tripů se pohybuje v rozmezí 4 hodiny až 11 dní. Co do obtížnosti řek naleznete zde cokoli od tripu, kdy na vás nečaká jediná vlna, po jedny z největších peřejí, na kterých se komerčně raftuje na této planetě. Obtížnost řek se navíc mění v průběhu sezóny s tím, jak postupně odtéká voda po monzunových deštích. Každý si samozřejmě vybírá řeku podle vlastního vkusu, a tak nabízíme pouze malý přehled pro usnadnění výběru.

DELSÍ VÍCEDENNÍ TRIPY

Pokud máte alespoň deset dní, nebojte se divoké vody a chcete zažít opravdové raftové putování, kdy si vše potřebné vezete sebou, jste odkázáni pouze na sebe daleko od civilizace, pak máte na výběr mezi řekami Sun Kosi, Kamali a Tamur. Všechny tři patří mezi nemnoho řek, které lze řadit mezi světovou klasiku, a všechny tři nabízejí pro nejlepší, co při raftingu můžete zažít. Se zkušeným průvodcem zvládne tyto řeky každý, kdo se nebojí vody, i bez předchozích zkušeností.

Sun Kosi je z těchto řek nejvyšší a nejnepopulárnější. Je to pravděpodobně proto, že je poměrně blízko Káthmándu a na start i konec splutu se dá dostat po silnici. Z uvedených řek jsou tripy na Sun Kosi nejnepříjemnější a většina z těch, kteří vyrazí na svůj první dlouhý vícedenní trip, si vybírá právě tuto řeku. Nejvhodnější doba pro splutí je od poloviny října do začátku listopadu. Na řece je plno peřejí s obrovskými vlnami, ale vše je jetelné, dá se v pohodě prohlédnout a případně i obejít. V listopadu je řeka klidnější a peřeje menší.

Koncem září je v řece 1500 kubiků, což je 3x více vody než za normálního stavu a tedy ideální stav pro zkušené adrenalinové nadšence. (9–11 dní)

Kamali se dá popsat jako ještě lepší než Sun Kosi i Karnali, v listopadu jsou peřeje slabší, ale stále velmi technické. (10–11 dní)

můžete po skončení tripu několik dní zůstat a pozorovat divokou zvěř (tygry, nosorožce, krokodýly apod.). (10 dní)

Tamur se nachází ve východním Nepálu u hranic s Indií a v podhůří třetí nejvyšší hory světa Kančenjungy. Lze jej popsat jako zmenšenou Kamali. Splutí je navíc kombinováno s úžasným třídním trekem s výhledy, které mohou směle soupeřit s nejlepšími výhledy klasických treků okolo Annapurny nebo do basecampu Everestu. Na rozdíl od klasických treků je tento méně frekventovaný, a tak vám umožní více se přiblížit ke skutečnému životu zde-

nejlepší volbu pro zkušenou posádku, která chce prověřit své raftingové umění, byla bohužel přehrazena, a to přibližně v polovině sjížděného úseku. Stále nabízí velmi náročnou divokou vodu, ale musíte počítat s tím, že sjížděný úsek je přerušen přibližně 15 km přerušením, které lze díky blízké silnici logisticky vyřešit, ale které řeku připravilo o mnoho skvělých peřejí. (5–6 dní)

Kali Gandaki (horní), lehce dostupná z Pokhary, sevláčená v hlubokém káňonu se skvělými, ale nebezpečnými peřejemi, písčitémi plážemi a mimo civilizaci. Nejlepší volba pro ty, kteří chtě-

NEPÁL: RAFTING

Na Marsyangdi

ších obyvatel. V říjnu je Tamur obtížnější než Sun Kosi i Karnali, v listopadu jsou peřeje slabší, ale stále velmi technické. (10–11 dní)

KRATŠÍ VÍCEDENNÍ TRIPY

Samozřejmě ne každý vyrazí do Nepálu za raftingem, ale pokud už jste tedy, nemáte tolik času a chcete okusit, jak chutná vícedenní raftový trip, vyberete si nejlépe z následujících řek. Pro tyto tripy vám bude stačit 4–6 dní.

Marsyangdi, jedna z nejvyšších nepálských řek, považovaná za

ji okusit kouzlo raftingových vícedenních tripů, ale nemají čas nebo peníze na delší výlet. Skvělá též jako řeka na rozjetí, nebo když si chcete zkusit před vícedenním tripem, jestli vás to bude bavit. (Bude.) Peřeje Malý a Velký Bratr a Good Morning rapid vám napoví, jak vypadají peřeje na výše zmíněných řekách. (4–5 dní)

JEDNO- AŽ TŘÍDENNÍ TRIPY

Seti, Trisuly a horní Sun Kosi jsou řeky vhodné pro výlety s dětmi, pro starší lidi a pro ty, kteří chtějí okusit

MEINDL

Shoes For Actives

Buďte v pohybu. 2004.

Magic Low GTX
 Obuv pro multifunkční použití (i v dámském provedení). Nízká bota s membránou GORE-TEX® a masivní podrážkou. Svršek nubuková kůže s tkaninou Cordura®, podšívka GORE-TEX®, vložka Air-Active® zesílená, podešev Meindl MTH®, hmotnost velikosti 8 – 500g (dámská verze velikost 4,5 – 410g), barva hnědá/červená. Velikosti 3,5–12. K obuvi nabízíme i originální ponožky a ošetřovací přípravky Meindl (Wet-Proof, Sportwax).
 Lehká vycházková obuv. Umožňuje přirozené prožití pracovní den i chvíle volna. Kombinuje pohodlný svršek s kvalitní podrážkou. Ideální pro běžné nošení a vycházky do přírody.

TILAK, a.s., Žerotínova 627/81, 787 01 Šumperk, tel.: 583 211 425
 fax: 583 215 184, e-mail: tilak@tilak.cz, www.tilak.cz

TILAK® je ochranná známka společnosti TILAK, a.s. GORE-TEX®, GORE-TEX® GUARANTEED TO KEEP YOU DRY®, GORE® a design jsou ochranné známky společnosti W.L. Gore & Associates. Tilak, a.s. je výhradním dovozcem obuvi Meindl do České republiky.

NOVÁ KOLEKCE TIMEX EXPEDITION 2004

CAMOUFLAGE

T40481 T40601 T40621

CASUAL

T46601 T48861 T46971

200M SHOCK

T46441 T46451 T40701

4 DOBRODRUH NEPÁL: RAFTING PRO KAŽDÉHO

◀ *Dokončení ze str. 3*

Po přibližně dvou hodinách jízdy se dělá krátká zastávka na obvod, většinou salát, těstoviny, chléb a ovoce. Poté se pokračuje v plavbě a většinou mezi čtvrtou a pátou odpoledně se hledá vhodné místo k táboření, nejlépe písčité pláž se zdrojem pitné vody a s ranním sluncem. Stává se kemp, připravuje večere, kdo chce, pomáhá, kdo nechce, relaxuje a je čas i na odpolední volejbálek. Večere bývá mezi sedmou a devátou hodinou podle šikovnosti kuchařů a náročnosti připravované krmě. Večer následuje Rum Punch (pokud jste nezapomněli Khukuri Rum) a příjemné klábošení u ohýnku (není-li nedostatek naplaveného dříví), občas dojde i na zajímavé hudební produkce raftguidů.

CO SEBOU?

Na organizovaný trip toho mnoho nepotřebujete a s trochou nadsázky se dá říci, že přežijete, pokud budete mít alespoň kratasy, tričko, sandály a spacák. Pro větší komfort se hodí i pár věcí navíc, nejprve si však pojdme říci, co potřebovat nebudete. Všechny dobré cestovky zajistí kvalitní vodácké vybavení (pádla, vesty, helmy, lodě, loďák) a bě-

hem tripu se postarají o vaše ubytování a stravování. Navíc sebou vozí kvalitně vybavenou lékárníčku. Kromě přiměřeného oblečení na vodu a na večer tak budete ještě potřebovat karimatku, baterku, láhev na vodu, pokrývku hlavy, sluneční brýle a hygienické potřeby. Co se týká oblečení, hodí se přibalit dlouhé rukávy a dlouhé kalhoty, mikina nebo lehká flíska na večer neškodí. Nezapomeňte na Khukuri Rum, jinak budete ožizeni o večerní Rum Punch.

CO ZA TO?

Za raftování zaplatíte mezi 40 a 80 USD za den. Samozřejmě záleží na tom, jak dostupnou řeku si vyberete, na jak dlouhý trip se vydáte a na tom, kolik lidí se tripu účastní. Peníze ušetříte, budete-li se domlouvat na tripu přímo s cestovkou, která jej organizuje a nikoli přes prostředníka. Hodně peněz se dá ušetřit přihlásíte-li se krátce před odjezdem, hrozi ale, že už pro vás nebudou mít místo. Hlásí-li se najednou více lidí, dá se domluvit výhodnější cena než pro jedince či dvojice. Obecně jsou však ceny za rafting v Nepálu velmi výhodné, za trip platíte poloviční nebo ještě nižší cenu než byste za stejně dlouhé splutí zaplati-

li jinde ve světě, a proto doporučujeme hledět spíše na kvalitu poskytovaných služeb než na cenu. To, že jste ušetřili tisícovku při výběru společnosti si za měsíc už památat nebudete, ale zkaženého vlytu můžete litovat do konce života.

JAK POZNÁT DOBRU CESTOVKU?

Chystáte-li se na vícedenní trip nebo na divokou vodu, je důležité vědět, s kým jej absolvujete. Každá solidní společnost před odjezdem uspořádá setkání, kde vám vysvětlí, jak bude trip probíhat, co si máte vzít s sebou, představí vám trip leadera, který trip povede a zodpoví vaše otázky. Na požádání vám též ukáží používané vybavení a zprostředkují kontakty na klienty z předchozích tripů, od kterých se můžete dozvědět jak se jim na tripu líbilo, jaká byla cesta, jídlo, vybavení, průvodci a další informace, které vám pomohou udělat si obrázek o dané společnosti. Raftguidi jsou až na výjimky téměř vždy Nepálci. Všichni by měli mít raftové zkušenosti, předchozí zkušenosti z dané řeky a ovládat alespoň základy angličtiny, trip leader by měl mít za sebou alespoň 5 splutí na dané řece, několikaletou zkušenost jako raft guide a hovořit dobrou angličtinou. Každý trip by měl mít sebou minimálně dva safety kajakáře. Ti pomáhají raftům s navigací, starají se o bezpečnost raftů na exponovaných místech na vodě a samozřejmě zachraňují raftery při nedobrovolném opuštění lodi. Pokud na vašem tripu safety kajakáři chybí (a nejedná se o Seti nebo Trisuly), pak něco není v pořádku. Před odjezdem na trip se informujte na vodní stavu a na obtížnost sjížděného úseku. My jsme všechny zde uvedené řeky (kromě Seti) sjížděli s Equator Expeditions a jejich služby můžeme vřele doporučit.

URČENÉ OBTÍŽNOSTI ŘEKY

Zapomeňte na stupnici WW I až V, tak, jak ji znáte z Evropy. Jak již bylo uvedeno výše, vodní stav řek v Nepálu značně kolísají a s nimi se velmi mění i obtížnost řek, a tak úsek, který je v listopadu WW III může být začátkem ří-

na WW V, ale platí to i obráceně! Nepálské řeky mají obecně mnohem větší průtoky než na jaké jsme zvyklí v Evropě, a tak se vám jejich značení může zdát podhodnocené. Naopak, u vícedenních tripů je občas značení nadhodnoceno a uvádí se obtížnost nejtěžších peryjí. Pro posouzení obtížnosti řeky je nejlépe poradit se s někým, kdo jí již jel

Trek u Tamuru

a nespolehat na údaje je kilometrů nebo letáků.

POLITICKÁ SITUACE

V posledních pěti letech se vnitropolitická situace v zemi zkomplikovala a potyčky vládních vojsk a maoistických geril jsou bohužel na denním pořádku. Je velmi smutné, že se něco takového odehrává právě v této zemi, jejíž obyvatelé jsou v naprosté většině velmi milí, přátelští a naprosto otevření lidé. Obě dvě znesvářené strany si našťásti uvědomují důležitost turistického ruchu pro ekonomiku země, a tak nejen vláda, ale i představitelé ozbrojené opozice opakovaně vyzývají turisty a cestovatele, aby se nebáli do země cestovat. Faktem je, že za léta bojů nebyl dosud zabít či zraněn jediný turista a celý spor,

odehrávající se převážně v odlehlých a nepřístupných oblastech země, zasahuje turistiku pouze nepřímo, prostřednictvím drobných nepřijemností, jako je vyšší výskyt vojáka a policie v ulicích měst, občasných stávek a blokád silnic a omezení přístupu do některých oblastí. Před odjezdem na řeku se informujte u raftových operátorů na situaci v dané oblasti. Se zkušenými trip leadery se můžete vydat i do oblastí ovládaných maoisty.

INFORMACE

Jedním pořádným průvodcem po nepálských řekách je White Water Nepal od Petera Knowlese. Jedete-li s raftovou společností, asi jej příliš nevyužijete, ale pokud se chystáte organizovat svůj vlastní trip, naleznete v něm plno důležitých informací nejen o řekách; jak se na ně dostat, mapky, popis obtížnosti, kdy mají jakou vodu, ale také podstatné obecné informace o pádlování v Nepálu. Na www.nepalnews.com si můžete přečíst většinu nepálských deníků a týdeníků.

Máte-li více dotazů k pádlování v Nepálu napište na ondra@hydromagazin.com

ONDRA MÜLLER

autor je redaktorem magazínu HYDRO foto: Pepa Beneš a magazín HYDRO

Pečeje na Marsyangdi

Petr Panenka, Pod Kašany 7, 160 00 Praha 6
e-mail: panenka@profiplast.cz
www.profiplast.cz

JSME ZASE V TRÓJI!

Od 1. dubna 2004 zahajujeme provoz dílny i nové prodejny v opraveném areálu v Praze – Tróji u slalomové trati.

Nová prodejna nabídne kromě našeho tradičního sortimentu
– pádla, vesla, helmy, vesty –
– i další vodácké vybavení
– loďáky, bundy, špricky, apod.

1. dubna začínáme!

PŘÍŠTĚ: I V INDII SI MŮŽETE DOBRĚ ZALÝŽOVAT

BLOC
WATERPROOF BREATHABLE

LAMENT
LAMINATED FABRIC

MATERIÁL DO EXTRÉMŇNÍCH PODMÍNEK A DLOUHODOBĚ FYZICKY NÁROČNÝCH AKCÍ

Nepromokavost min. 20 000 mm H₂O
Prodyšnost 26 500 g/m² za 24 hod.
Ret 4,53

BLOC VENT® je značkový dvouvrstvý laminát, neporézní, hydrofílní PU membrány, který díky nové pokrokové technologii výroby dosahuje bezkonkurenčních a výjimečných parametrů. Je určen pro extrémní podmínky a pro fyzicky náročné dlouhodobé aktivity. **BLOC VENT®** je také dokonale větruvzdorný. Díky svému neporéznímu charakteru vykazuje **BLOC VENT®** vysokou flexibilitu a schopnost zotavení se i po extrémním vytažení a udržuje si své vlastnosti i po dlouhodobém užívání a neztrácí je ani při velmi nízkých teplotách. **BLOC VENT®** je šetrný k životnímu prostředí.

Bunda GATEMAN

Bunda s celoročním využitím s možností vepnutí fleecové bundy. Dvě přední kapsy na vodotěsný zip a jedna krytá kapsa na rukávu. Možnost odvětrání krytými zipy v podpaží. Kapsuce do límce, možná tělná ve dvou směrech. Manžety seřiditelné suchým zipem. Radiální rukávy. Náchylná místa opatřena ripstop materiálem.

Kalhoty BIG STONE

Vysoce odolné nepromokavé větruvzdorné kalhoty. Dvě zipové kapsy kryté léhou a jedna zadní kapsa na suchý zip. Zvýšená ochrana náchylných míst Ripstop materiálem. Anatomicky tvarovaná kolena, navíc s možností rozepnutí a rozšíření nastaveným klnem. Elastické šle a opasek v příslušenství.

www.sportschw.cz

ORIGINAL OUTDOOR WEAR BY SPORT SCHWARZKOPF
Sport Schwarzkopf v.o.s., Masarykova 154/II, 342 01 Sušice
tel./fax: +420 376 528 895, e-mail: sportschw@sportschw.cz,
Zdarma zasíláme katalog.

LEDOVÁ GALERIE PEKÁRNY

DOBRODRUH 7 DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH

Když Bůh a královna Zima dají, dějí se někdy v podzemních prostorách věci... Jeskyničáři a milovníci „děř“ to určitě znají, ale našinci, kteří pod kamenné stropy a klenby zavítají jen občas, mohou jen nevěřičně koukat! Ale snad trochu pořádku...

Poněvadž, jako vášnivý tulák po vlastních humnech, mám se svými dvěma aljašskými malamuty prochozený a protápaný Moravský kras, a to ve všech ročních obdobích, vím, že za příznivých podmínek vytváří voda a mráz kouzelné artefakty. Za svou galerii si imaginární sochař vybral jeskyni Pekárnu, kde od konce listopadu či počátku prosince pracuje až do března na své pomíjivé výstavě. Proto jsme letos na konci zimy přijali k naší výpravě fotografa Filipa, až k zemi obtíženého fotoaparátů a těžkým stativem, a poslouchali zasněženými lesy přes romantickou skalnatou vyhlídku Homek za svým nadějným cílem.

Jeskyně Pekárna se nachází v levém – prudkém a skalnatém – svahu Říčky. Je to široká, tunelová (dřve zřejmě výtoková) jeskyně s mohutným (dvacet metrů širokým a pět metrů vysokým) vchodem.

Svým tvarem se upřímně snaží, aby svému jménu dělala čest. Archeologicky byla velmi podrobně zkoumána, a to nejen v současné době, ale již dřív, kdy neměla šanci uniknout pečlivým a zvědavým očím vědců – Martina Kříže, H. Wankla a Karla Absolona. První doklady o lidské činnosti, které byly v Pekárně nalezeny, svědčí o přítomnosti neandrtálců z doby před 50 000 lety. Evropský význam si však Pekárna doboyla za památky na osídlení lovců sobů a divokých koní na konci

starší doby kamenné (lidé zde pobývali v průběhu celého jednoho tisíciletí – 13 000 až 12 000 př. n. l.) Pekárnu mezi věhlasnými archeologickými experty proslavily nálezy dokonalých rytin zvířecích hlav i celých postav na kostech a rytiny symbolů a znaků na břidličných oblázcích. Nejproslulejším objevem je rytina soubroje tří bizonů na koňském zeburu nalezená roku 1927. (Není bez zajímavosti, že Pekárna poskytl úkryt i stovkám lidí /civilistů/ na konci druhé světové války, kteří se pod jejím vápencovým stropem skrývali před postupující frontou.)

Ale dost úvah; právě jsme zasněženým svahem dostoupili až k širokému portálu a pohledli do jeskyně: zážrak byl tam a v plném lesku. Vtip byl v tom, že to, co jsme hitli očima, nestvořil ve své fantazii ani básnický pohádkář Hans Christian Andersen, ani excentrický a geniální surrealista Salvador Dali, tím méně famózní sochař Albert Giacometti, nýbrž samotná matka Příroda si tu z mrazu a vody stvořila pro svou potěchu a z čirého rozmaru ledovou nádheru. Pod kamennou klenbou tu putovali ledoví putníci za svým tajemným cílem, průsvitné madony zkameněly ve svém pokorném rozjímání a bělostní pastýři se třeptivými berlemi pásli svá stáda. A všude kolem nás desítky skřítků, kajonků, elfů, poustevníků, ... prostě čehokolí, co lidská fantazie dokáže pojmenovat. Mezi zástupci postav a postavíček jsme objevili i veselého holohlavého „pánbíčka“ Jeana Effela z jeho báječného filmu „Stvoření světa“. A – jako bonus navíc – se od stropu jeskyně vznášely bizarní

skulptury rampouchů, zachycené na „ledových“ nitkách, zatímco jejich mohutná a imponantní těla v nás vzbuzovala pochyby o síle zemské přitažlivosti. Téměř hmatatelné ticho, jen občas umocněné tichým zvukem padající kapky vody, obestíralo ledovou galerii a střežilo spravedlivý spánek zimujících netopyřů.

Zatímco jsem se dychtivě kochal nádhrou fantazii zakletou v ledu a nenápadně nechával zakusovat mráz do svého lelkujícího těla, malamuti si ustlali ve sněhu a dávali si „dvacet“ a Filip ve svatém fotografickém nadšení se povaloval po chladné zemi a hledal nejlepší úhly pro své záběry. Nakonec, po několika hodinách, spolykal jeho fotoaparát všechny filmy z fotografické brašny a digitál si naplnil svou paměť. Promrzlými rukama jsme rozbílali skromné svacy a především si pochutnali na horkém čaji z termosky.

Jestli poslední rozloučení s ledovou nádhrou – a už se těšíme, co pro nás připraví Pekárna zase za rok. No – ano, moudří mají pravdu: stále je co objevovat i za vlastními humny!

JAROSLAV MONTE KVASNICA
Foto: Filip Chludil

VANDRY NA HORÁCH

to nej z Evropy a Asie

<ul style="list-style-type: none"> • Albánie • Rumunsko • Hochšváb • Krym • Slovensko • Skotsko • Kréta 	<ul style="list-style-type: none"> • Totes Gebirge • Kanárské ostrovy • Irsko • Dolomity • Polské Karpaty • Nepál • Apeniny • Korsika • Atlas a Maroko • Malý Tíbet • Podkarpatská Rus • Julské Alpy • Island 	<p>Dobrodružství v Sojuzu</p> <p>HIT KAVKAZ toulání dolinami, poznávání života v horách, výstup na Elbrus (5 642 m), hospůdka v basecampu... 2.7. - 25.7.-30.7. - 22.8.</p> <p>ALTAJ putování na koních i sjíždění řek v pohádkové divočině. 22.7. - 9.8. • 27.830,- Kč</p> <p>KAMČATKA okolo sopek na dálním východě 31.7. - 21.8. • 19.840,- Kč + letenka</p> <p>OCHTA rafty a rybaření na severu Evropy 22.7. - 8.8. • 11.980 Kč</p>
--	--	--

V Bašty 2 • 688314 Brno • +42 542 218 764 • 777 593 762

www.KUDRNA.CZ

KUDRNA
občanské sdružení
přítomnost i budoucnost

Cyklusjezdy s polopenzí po celé Evropě

Studenti mají 10% slevu

KATALOG rádi dáme nebo zašleme ZDARMA

Raichle, 95 let zkušeností z horského prostředí. Bota 90 degree GTX, kůže a schoellerprotec svršek s ochranou proti oděru, komfortní výstelka s GORE-TEX Duratherm, karbonová mezipodešev a samozřejmě odlehčená podešev Vibram.
Více info na www.raichle.cz

→ tuji křesťanství, dost pozastávají a někdy mě to i pobaví. Ale třeba křesťanské školy mají v Indonésii všeobecně velmi slušnou úroveň. V odleh-
lých končinách jsou to jediné misie, které mají ně-
jakou vůli lidí vzdělávat a starat se, aby se alespoň
trochu orientovali v dnešním světě. Zvláště z his-
torické perspektivy a s vědomím toho, jak byla
christianizována třeba Evropa, je to těžké hodnotit.
Zde to také neprobíhalo hladce a beze ztrát. Na
příkladu Bornea zatím vidíme výsledek zhruba
jednoho století. Evropan, ať už je věřící či nikoli,
je víceméně produkt křesťanství. Máme ho pod ků-
ží – morální kodex, právo či jiné...

Vedle množství trofejí ulovených lidských le-
bek je zažitou představou o vizáži bornejského
domorodce tetování po celém těle a dlouhé, pod
tíhou závaží vytahané uši. Jak je to s těmito tra-
dičními symboly dnes?

Blanka na sopce Bromo, východní Jáva

↑ Západ slunce ve městě
Putussibou, západní
Kalimantan

Žena z kmene Merap,
východní Kalimantan

→ Věštění z vnitřnosti
zvířat. Sban, západní
Kalimantan

Tohle vidět už je dost oje-
dnělé. Jsou to většinou staří lidé,
kteří něco takového mají
a hlavně vědí, proč to mají.
Souvisí to s proměnou spole-
čenského uspořádání. Tetování
byl jistý druh mluvy – jak kme-
nů mezi sebou i uvnitř kmene,
tak i komunikace s duchy a bo-
hy. Dnes asi těžko bude mít
muž ornamenty, které získal za
statečnost v boji, když ulovil
lebku. Nebo dívka, že je přípra-
vena se vdát, aby demonstrova-
la svůj společenský status
a schopnosti. Mladici se tetují
stále, ale má to stejný status, ja-
ko třeba v naší kultuře. A prota-
žené usní lalůčky už vůbec ni-
koho nelákají – to je prostě ne-
praktické.

K tradiční deformaci těla
prý patřila i perforace muž-
ského penisu. Do otvoru se
údajně vkládají různé předmě-
ty za účelem většího sexu-
álního uspokojení žen. Podařilo se ti získat po-
znatky i v tomto směru?

Tak toto znám pouze z literatury. V místech,
která jsem navštívila, to nebyla ani tradiční zále-
žnost, ač o tom vědí.

Na poslední cestě jste také natočili film. Jme-
nuje se „Bulungan aneb předběžná zpráva
o konci světa“. Ten název určitě nebyl zvolen
náhodně.

Nebyl. Film je z oblasti, která se jmenuje Bu-
lungan a mimo jiné je známá i tím, že zde probíhal
intenzivní přesídlovací proces vedený vládou. Toto
území je mimo jiné i domovem nomádských kme-
nů – Punanů – kteří po generace žijí v pralese
a jsou na něm závislí. Tím, že jsou násilně usazo-
váni (a nejen oni), ztrácejí půdu pod nohama
a i okolí ztrácí něco, co bylo funkční. A to nejen ve
smyslu morálním, ale třeba i ekonomickém. Ti lidé
po stáletí zásobovali obchod například pryskyřicí,
jedlými ptáčními hnízdy, kameny bezoar a jinými
produkty, které sbírají a prodávají (dříve vyměňo-
vali). Dodnes to jsou věci, za které se platí horent-
ní sumy a které se používají třeba ve farmacii. Po-
hled na ty lidi, kteří nyní žijí v normovaných dom-

Každodenní očista v řece. Sban, západní Kalimantan

cích, a bezprizorně s pohaslými očima sedí na ve-
randách není nic vzrušujícího. O káčení pralesů
snad ani nemá smysl mluvit.

Také z materiálů natočených v průběhu současně
expedice vznikne film. Tým výpravy do čtveřice
doplnil profesionální filmář Radek Popelka. Podílel
se již na tvorbě předcházejících dokumentů v rámci
projektu „Harrerův svět pohledem českých ce-
stovatelů“. Zatímco dva předcházejí zachycují set-
kání s dobou kamennou na ostrově Nová Guinea
(WA-WA-WA!) a rituální zápasy domorodců na
horním toku řeky Xingú v brazilské Amazonii (Hu-
ka-Huka), jsou tentokrát ústředním motivem při-
pravovaného dokumentu kulturní kůly mrtvých
„hampatong“. Vyhledat a navštívit místa, kde ještě
lze hampatongy najít, nebylo jednoduché ani pro
Harrera před více než třiceti léty (expedice na Borneo
v letech 1968, 1971 a 1972). Dříve tyto kůly
hrály důležitou roli v animistickém náboženství.
Zdokumentovat jejich výskyt a význam v současné
době, kdy většina domorodých obyvatel přijala
křesťanství, je jedním z motivů české expedice.

MILAN DANĚK

Kdy naposledy se v tobě ozval tvůj gen dobrodruha?

SUPERLIGHT III
PULSE

TORQUE MID

CHAMELEON STRETCH

MOTOVATOR

Výhradní dovozce MERRELL pro ČR a SR: TERM, spol. s r. o.
Švehlova 80, 664 51 Slápanice, Tel.: 548 212 404, E-mail: merrell@termcz.com, www.termcz.com

DOBRODRUH 9 DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH DOBRODRUH

SAR TEAM POMÁHAL BAMU

► *Dokončení ze str. 1*

Jak jste vybírali lokality pro svou práci?

Po konzultaci s domorodci. Zvolili jsme místa, která vypadala nejhůře, a kde by někdo, pokud by přežil, nevydržel dlouho. Rozdělili jsme se na dvě družstva, což se nám naprosto osvědčilo. Ve družstvu byli vždy čtyři hasiči a dva psodvůři se psy. Do prostoru jsme vyslali jednoho psa, a jakmile začal značit zavalenou osobu, poslali jsme druhého psa na potvrzení. Když místo potvrdil (a to bylo vždy), začali jsme kopat a hledat zavalenou osobu. Oběti bylo bohužel hodně. Místní obyvatelé chtěli pomáhat a vyprostit si vlastní rodinu. Proto jsme kopali takzvané na „kontakty“. Když jsme odhalili např. končetinu oběti, nebožtíka vyprostiti pozuštalí. To urychlovalo naši práci, mohli jsme pokračovat dále. Pro srovnání – při neštěstí (v květnu 2003) v Alžírsku jsme za tři dny našli deset mrtvých, a v Bamu jsme našli jedenáct obětí jen za dvě hodiny. Byli jsme šťastní, když se nám podařilo první den už v noci objevit v sutinách živou starší ženu. Náš lékař jí poskytl základní ošetření a předal iránské lékařské péči. Zenu zachránila část ledničky, která nad ní vytvořila vzduchovou kapsu.

Večer dorazil automobil s naším vybavením. Přes noc jsme postavili naše tylové zabezpečení. Jídlem a pitím jsme vybaveni na sedm dní a máme i vlastní suchý záchod. Disponujeme vlastními vyprošťovacími prostředky a jsme celkově soběstační. To považujeme za velmi podstatné. Když přijedeme na záchrannou akci, nemůžeme místní zatěžovat nějakými svými požadavky. Mají totiž hlavy plné naprosto jiných starostí.

Zřejmě nebyla nouze o nebezpečné situace...

První přišla hned první den tři hodiny po nasazení. Můj pes Emon značil zavalené osoby a vlezl do díry, která vedla do sklepa. Pak se to za mně zavřelo... a ve mně vše sevřelo! Člen týmu byl zaspán! Rychle jsme Emona vyprostiti. Pes dostal ránu přes hlavu a přes páteř. Chvilíčku byl docela „mimo“. Našeho lékaře jsme „pasovali“ na veterináře a on se o psa postaral. Emon dostal půlhodinku pauzu, ale poněvadž

je záchranářem srdcem i duší, pustil se s novou energií do práce znovu a bez bázně lezl do dalších děr.

Další nepříjemná situace nastala následujícího dne. Pracovali jsme na vyprošťovacích pracích pod pětmetrovou, silně narušenou zdí. Ve sklepech jsme na vlastní kůži zažili slabší zemětřesení, a to jsme se opravdu vyděsili. Sklep praskl a my se z něj vyřítili jak vyplašení zajáci. V následujících okamžicích byl však zase klid, a tak jsme se do sklepa vrátili a dokončili vyproštění osob.

Jak byl český SAR TEAM hodnocen z iránské strany?

Když Iránci viděli naši úspěšnost v nalézání zavalených osob, sami za námi chodili a upozorňovali nás, kde byla zavalena jejich rodina. Štěstí bylo, že jsme se s nimi slušně domluvili anglicky. A když jsme zachránili onu starší paní, skládili jsme velké ovace a velké

Iránci sami upozorňovali naše záchranáře na místa, kde byly zavaleny jejich rodiny

Charakter závalů nedovolil použití moderních vyprošťovacích prostředků. Ke slovu se dostaly tradiční krumpáče a lopaty

díky. Nesmíme však zapomenout, že Irán je muslimská země, a pro muslimy je nesmírně důležité nalézt i mrtvé členy rodiny, u kterých je třeba provést dlouhý a složitý modlitby.

Ještě chci zdůraznit, že Iránci mají velký strach ze psů. V Iránu běžně psy nepotkáte. Když však místní viděli úspěšnost našich psů, odvážili se je dokonce i pohladit a ptali se na jejich jména. To byl pro mne skutečně krásný moment.

mohl být nasazen i v zahraničí. Domníval jsem se, že Emon bude užívat zaslouženého důchodu. Emon však záchrannou žije, poznáte to na ohýnku v jeho očích, když je nasazen do akce a jeho fyzická kondice je na jeho věk prostě úžasná. Emona jistě „psi důchod“ čeká, ale zatím jej úspěšně oddaluje.

Má SAR TEAM během roku nějaká cvičení, aby byl optimálně sehrán?

Každoročně se zúčastňujeme velké mezinárodního cvičení záchranných týmů v Polsku, kde se sejdou asi tak jedenáct evropských družstev. Týmy jsou nasazeny týden v sutinách, kde se prověřuje kvalita jejich práce, ale i jejich materiální vybavení a tylové zabezpečení (včetně stravování). Týmy se tam

velmi dobře sehrávají a prakticky procvičují v extrémních simulovaných podmínkách. Pro zajímavost: i na loňském soustředění patřil náš tým jednoznačně k nejlepším. Když to budu hodnotit velmi kriticky – jediným našim nedostatkem je, že Česká republika nám nemůže poskytnout tak velké letadlo, kam by se vešly i naše automobily, které by kdekoliv na zeměkouli zajistily naši přepravu na místo potencionálního živelného neštěstí. To je snad naše jediné slabší místo. (V Iránu jsme se do Bamu přesunovali autostopem. Ten jsme však sehnali za pět minut a na jediný džíp se nás vešlo jednadvacet záchranářů plus naši psi!) V SAR TEAMU jsou logicky hasiči z Prahy, neboť jsou z místa odletu. Psodvůři jsou samozřejmě z celé republiky. Psodvůři musí mít se svým psem speciální atest ministerstva vnitra pro práci v sutinách – to ho opravňuje pro práci na území České republiky. Pak může požádat o atest pro nasazení v zahraničí – to předepisuje přísnější lékařské prohlídky psodvůře, schéma určitých očkování, psychotestů, zátěžových testů atd. V současné době je v naší republice registrováno dvacet atestovaných psů pro záchranné práce v sutinách, a z tohoto počtu je v zahraničí schopno zasahovat šest psů.

Díky za rozhovor.

P.S.: Český SAR TEAM zanechal v Iránu jen ten nejlepší dojem: byl prvním zahraničním týmem na místě neštěstí a prvním týmem, který našel a zachránil živou osobu. Poděkování iránské strany zaznělo v našich médiích jen docela tiše, skromně a nenápadně. Ale to je Emonovi a jeho psím záchranným druhým patrně naprosto lhostejné...

JAROSLAV MONTE KVASNICA
Foto: archiv autora

CENTRUM ČESKÉHO FREESTYLU
KATMAR
Bubenské nábřeží 8/705
170 00 Praha 7
tel./fax: 233 322 587
mobil: 603 725 893
www.katmar.cz
(100 m od metra C - Vltavská směrem k Holešovičkám tržnici)

» Na nové «
dostupnější adrese

PRŮŠTĚ:

**PYRENEJSKÝ MATTERHORN:
PIC DU MIDI**

**KLASICKÝ VÝŠLAP
NA KULTOVNÍ PYRENEJSKÝ ŠTÍP**

NEW GENERATION
BELL
...a mnoha dalších na www.bell.cz